

ئەگەر پئويست بوو ئبوه دوتوانن له خزمەتگوزاري وەرگيراني زارەکی کەلک وەرگرن. کاتی که چاوپێکەوتن لەگەڵ ئبوه ریکدەخریت، تکایه ئیمه له پئويستی خۆتان بو وەرگيری زارەکی ناگادار بکەنوه. پاشان کارگيراني چاوديريهکانی تەندروستی بو نامادەبوونی وەرگيری زارەکی له کۆمپانیاپهکی وەرگيران کاری پئويست جيبهجي دهکەن.

مافەکانی چاوديری تەندروستی ئبوه

چارەسەرکردن له ناوهندەکانی چاوديری تەندروستییدا

ئەگەر له چۆنیەتی هەلسوکەوتی کارگيراني چاوديری تەندروستی لەگەڵ خۆتان رازی نەبن، رەنگه هەندئ هەله و به چەوتی لهیهک تیکهيشتن بێته پيشی. هەندئ ريسا و ياسای جوراوجور لەسەر ئاکاری بەرپرسیانی ناوهندی چاوديری تەندروستی ههیه. نەخۆشەکان له کاتی وەرگرتنی چاوديری تەندروستی مافی بەرابەری، دلنایي و ناسایشیان ههیه. ههروهه دهبيت چاوهروانی ئهوتان ههبيت که لهگهلتان به چاکي ههلسوکەوت بکريت، لهگهلتان راست بن و زانیاری گرنگ و نازادی ههلیژاردن پيشکەشی ئبوه بکريت.

ئبوه مافی خۆتانه که زانیاری به شيوهیهک که لني تيبگەن وەرگرن

ئهم بابەته باروودخی پزیشکی، دیاریکردن و پيش بینی نەخۆشیهکەي ئبوه و شۆهەکانی لەبەردهستی تاقیکردنوه و چارەسەرکردن لەبەر دەرگرت. ههروهه ئبوه مەرجه پئويستەکانی وەرگرتنی زانیاری لەسەر خولی چاوهروانی، کاریگهريهکان و کاریگهري لاوهکی دەرمانەکان و چارەسەرکردنەکانی خۆتان ههیه. ئەگەر به توندی نەخۆش دوتوانن بهکێ له ههوالان یان ئەندامانی خیزانهکەتان بو چاوديری به سەر بەدیھاتنی ئهم مافانه دیاری بکەن.

گهڕهنتی چاوپێکەوتن و چارەسەرکردن

بەپێی یاسای چاوديری پزیشکی و تەندروستی (The Health and Medical Care Act) ئهوه مافی ئبوهیه که له ماوهیهکی دیاریکراودا له خزمەتگوزاري پزیشکی کەلک وەرگرن. کاتی که پاس راویژکاری لەگەڵ کارگيراني پزیشکی بریار دەدەن برۆن بو ناوهندی تەندروستی ناچهی لەبەر چاوهروانی، بەپێی گهڕهنتی چاوديری پزیشکی لانی زۆری چاوهروانی دیاری دەرگرت. ئەگەر به توندی نەخۆش بن یان تووشیاری سەدەمی برین بووبین، له کورترین کاتییدا که بکريت خزمەتگوزاري چاوديری پزیشکی وەردهگرن.

به پنی گهڕهنتی چاوپێکەوتن ئبوه نهو مافانهی خوارهوتان ههیه:

- 0 دوتوانن پەيوهندی بکەن به خزمەتگوزاري چاوديری سەرتهایی یان کارگيراني یهکی له ناوهندەکانی چاوديری تەندروستی تەلهفونی یان هەر لهو رۆژدا کاتیکی دیاریکراوی چاوپێکەوتنتان لهویدا ههبيت.
  - 7 ئەگەر کارگيراني چاوديری تەندروستی ههست بکەن که پئويسته بچنه لای دوکتور، له ماوهی حەوت رۆژدا لەگەڵ دوکتور کاتیکی دیاریکراوی چاوپێکەوتنتان دهبيت.
  - 90 ئەگەر نێردران بو چاوديری پسيورانە، له ماوهی 90 رۆژدا ئيمکانی کاتیکی دیاریکراوی چاوپێکەوتن لەگەڵ پسيوريک دابين دەرگرت.
  - 90 ئەگەر کارگيراني چاوديری پسيورانە ههست بکەن پئويستتان به چارەسەرکردنە له ماوهی 90 رۆژ پاش بریاردان بو چارەسەرکردن، ئيمکانی چارەسەرکردن بو ئبوه دابين دەرگرت. ئهم بابەته سەبارەت به خو سەردان کردنیش راسته. مندالان و لاوانی که تووشیاری نەخۆشی دەرروين دهبيت له ماوهی 30 رۆژدا چارەسەر بکرين.
  - 90 پاش بریاردان لەسەر شۆهه چارەسەرکردن دهبيت له ماوهی 90 رۆژدا چارەسەرکردن جيبهجي بکريت. مندالان و لاوانی که تووشیاری نەخۆشی دەرروين دهبيت له ماوهی 30 رۆژدا چارەسەر بکرين.
- ئیمه له ئەنجومەنی ناچهی کرۆنوبیرگ تیدەکوشین تاکو زووبهزوو ئيمکانی سەردانی لای پسيور دابين بکريت. نامانجی ئیمه ئهوهیه که ئبوه له ماوهی 60-70-90 رۆژدا چارەسەر بکرين.

ئەگەر پېئوئىست بوو ئېۋە دەتوانن لە خزمەتگوزار پى وەرگىزىنى زارەكى كەلەك وەرگرن. كاتى كە چاوپىكەوتن لەگەل ئېۋە رىكەمخەزىت، تەكايە ئىمە لە پېئوئىستى خۆتان بۇ وەرگىزى زارەكى ناگادار بىكەنەو. پاشان كارگىزىنى چاودىزىيەكانى تەندروستى بۇ نامادەبوونى وەرگىزى زارەكى لە كۆمپانىيايەكى وەرگىزان كارى پېئوئىست جىبەجى دەكەن.

ئەگەر ئەنجومەنى ناوچەى كرۆنوبېرگ نەتوانىت چاوپىكەوتنى گەرەنتى كراو بە پىي ئەو پېئوئىست سەرەو سەرەو مسۆگەر بىكات، ئېۋە دەتوانن لەگەل دىكەى ناوئەدەكانى چاودىزىيى ناوچە يان دىكەى ئەنجومەنەكانى ناوچە پەيوەندى بىكەن. لەم بابەتەدا بۇ خۆتان خەرجىي نەخۆش و خەرجىي ھاتوچۆتان دەدەن.

ئەگەر بىر يارتان دا كە لە ھەندى ناوئەدى تر جگە لە ئەنجومەنى ناوچەى كرۆنوبېرگ چارەسەر بىكرىن مەجبورن خۆتان ھەر جۆرە خەرجىي ئەو بىرىنى لە ھاتوچۆ و نىشتەجى بوون بەدەن.

بىروراي دوومە- ھەلسەنگاندنى پزىشكى دوومە

لە ھەندى بابەتەدا مافى بىروراي پزىشكى دوومەتان ھەيە. ئەمە بەو واتايە كە دەتوانن لەلايەن دوكتورىكى ترەموش چاودىزىيەن. بە شىۋەى ناسايى كارگىزىنى چاودىزىيى تەندروستى چاودىزىيەنەوئى دوومە ھەر لەو نەخۆشخانە يان لە رىنگاي پەيوەندى كەردن بە نەخۆشخانەيەكى ترەموش جىبەجى دەكەن.

لەو بابەتەدا خوارەو دا مافى بىروراي دوومەتان ھەيە:

- ئەگەر نەخۆشپىيەكى لە نىۋەرتان ھەيىت (كە دەيىتە ھۆى تياچوون)
- ئەگەر چارەسەر كەردنى پزىشكى مەترسى گەرنى بۇ ئېۋە وەكو نەخۆش ھەيىت
- ئەگەر ھەلپۇزاردنى ئېۋە ھەندى نىشانەى گەرنى لەسەر چۆنەتى ژيانى داھاتووى ئېۋە ھەيىت و
- ئەگەر ديار نەيىت كە چ جۆرە چارەسەر يەك سەبارەت بەو بابەتە تايىبەتەى ئېۋە چاكتەرە.

ناردن بۇ شوپىنى تر

ئەگەر بۇ نمونە دوكتۆرەكەى ئېۋە ھەست بىكات كە پېئوئىستتان بە دىبىتى پىپۆرىك يان چوون بۇ نەخۆشخانە ھەيە، پېئوئىستە بەلگەيەكى ناردنتان ھەيىت. ھەرەو ھا دەتوانن بە كەلەك وەرگرتن لەوئى كە خۆناردنى (own referral) پى دەگوترىت، داواى چاوپىكەوتن بىكەن. ئەمە بەو واتايە كە ئېۋە بە نووسراو شەرۋەى دەكەن كە بۇچى وادەزانن پېئوئىستتان بە چاودىزىيە تەندروستى ھەيە.

ئەگەر پېئوئىستتان بە چاودىزىيە تەندروستى زۆر پىپۆرەنە يان تاقىكەردنەوگەلەك وەكو تىشكى ئىكس و تىستى تاقىگە ھەيە، حەتمەن دەيىت بەلگەيەكى ناردنتان لەلايەن دوكتۆرەكەى خۆتان پى بىت. نەخۆشى دال و جووتكەردنى (تەلقىح) دەستكرد لە بابەتە زۆر پىپۆرەنەكانن.

ئەگەر دەتوانىت لە دىكەى ئەنجومەنەكانى ناوچەدا چارەسەر بىكرىن، دەيىت بزانن كە لەوئىدا رىساكانى پېئوئىستتان بە ناردنى تايىبەتى خۆيان جىبەجى دەكەن.

مافى ھەبوونى وەرگىزى

ناتوانى لە بىستەن و وتندا

ئەگەر بە ھۆى ناتوانى لە بىستەن و وتندا لە رەنج دان يان ئەگەر زامانى سوپىدى نازانن دەتوانن داواى يارمەتى وەرگىزىك بىكەن.

كەسانى كە كەرن، كەرو كۆيەن يان بە ھۆى ئالۆزى لە بىستەندا بە جىد لە رەنج دان لە زۆرەي ھەلمومەرجى رۆژانەدا مافى داوكرەدى پىپۆرى زامانى ئاماژەيان ھەيە. خزمەتگوزار پى وەرگىزى بەخۆرايىيە و لە رىنگاي ناوئەدى وەرگىزىنى ئەنجومەنى ناوچەو دەتوانن كاررەكخەرى پېئوئىست بۇ دايبىن كەردنى ئەو جىبەجى بىكەن.

زامانگەلەك جگە لە سوپىدى

ئەگەر داواى وەرگىزى بىكەن مافى ھەبوونى وەرگىزىتان ھەيە. كاتى رزىرۋى چاوپىكەوتن، كارگىزىكان لەو بابەتە ناگادار بىكەنەو. كارگىزىنى چاودىزىيە، لە ناوئەدى وەرگىزىنى ئەنجومەنى ناوچە وەرگىزىك رزىرۋ دەكەن.

ئەگەر پئويست بوو ئېوه دەتوانن له خزمەتگوزاری وەرگیزی زارەکی کەلک وەرگرن. کاتی که چاوپیکەرتن لەگەڵ ئېوه ریکدەخریت، تکایه ئیمه له پئويستی خۆتان بو وەرگیزی زارەکی ناگادار بکەنەوه. پاشان کارگیزی چاودیزیەکانی تەندروستی بو نامادەبوونی وەرگیزی زارەکی له کۆمپانیایەکی وەرگیزان کاری پئويست جیبهجی دەکەن.

سفارشتی ئیمه ئەوهیه که تەنانهت ئەگەر هەوآلان یان ئەندامانی خیزی ئېوه بیانەوت ببنه وەرگیزی ئېوه، دیسان له وەرگیزی فەرمی کەلک وەرگرن.

Teletal

دەتوانن له خزمەتگوزاری Teletal له کاتی تەلەفون کردن بو ناوێندی تەلەفونی ئەنجومەنی ناوچه کەلک وەرگرن. Teletal دەتواننیت یارمەتی کەسانیک بدات که ناتوانیان هەیه له قسەکردن، وتن یان زماندا.

پرسیارەکان

داخوا سەبارەت به چاودیزی تەندروستی و چارەسەرکردنی خۆتان پرسیاریکتان هەیه؟ ئەگەر وه هایه پەيوەندی بکەن بهو کلینیکەیی که بو ئهوی رۆشتوون یان به دوکتۆریکەوه که بو خزمەتگوزاری چاودیزی پسپۆرانه بەلگەیی نارەنی ناردوو.

ئەگەر پئینیاریکتان هەیه

ئەگەر بیرورا یان پئینیاریکتان سەبارەت بهو چاودیزی تەندروستی که وەریدەگرن هەیه، تکایه پەيوەندی بکەن به کارگیزان یان بهرئوهبەری جیبهجی کردنی کلینیکێ که سەردانی ئەوتان کردوو. هەروها دەتوانن بهو ناوێشانەیی خواروه به لێژنهی نەخۆشانەوه پەيوەندی بکەن.

تەلەفون: 0470 58 85 42

پۆستی ئەلێکترۆنیک (مەیل): patientnamnden@ltkronoberg.se